

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล  
(Individual Study)

เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา : เพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑

จัดทำโดย นางอริภัทร สายนาค  
ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ  
หัวหน้ากลุ่มงานหลักสูตรและวิธีสอน  
สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา

หลักสูตรนักรับบริหารมหานครระดับกลาง รุ่นที่ ๑๘  
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร  
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล  
(Individual Study)

เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา : เพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑

จัดทำโดย นางอริภัทร สายนาค  
ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ  
หัวหน้ากลุ่มงานหลักสูตรและวิธีสอน  
สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา

หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับกลาง รุ่นที่ ๑๘  
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร  
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(นายอุดมศักดิ์ นาคี)

ตำแหน่ง

ผู้ตรวจราชการสูง

สังกัด

สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

วันที่

๒๙ เมษายน ๒๕๕๙

## สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

กิตติกรรมประกาศ

หลักการและเหตุผล.....๑

วัตถุประสงค์.....๓

เป้าหมาย.....๓

ปัจจัยความสำเร็จ.....๓

ขั้นตอนการปฏิบัติ.....๔

งบประมาณ.....๘

แนวทางการบริหารความเสี่ยง.....๘

การประเมินผล.....๙

ข้อเสนอแนะ.....๙

บรรณานุกรม.....๑๐

ภาคผนวก.....๑๑

ประวัติผู้เขียน.....๑๕

## บทสรุปผู้บริหาร

สังคมโลกปัจจุบันได้เข้าสู่ยุคศตวรรษที่ ๒๑ ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๑ – ๒๑๐๐ ประชากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการแข่งขันในโลกศตวรรษสมัยใหม่ การพัฒนาประชากรจึงควรเริ่มตั้งแต่พื้นฐานในวัยเด็กเพื่อให้เกิดคุณค่าที่แท้จริงและมีคุณภาพ แต่ผลการสำรวจพฤติกรรมและการศึกษาเด็กไทยในสังคมปัจจุบันพบว่า พฤติกรรมที่พ่อแม่เป็นห่วงได้แก่ พฤติกรรมการแสดงออกที่ก้าวร้าวรุนแรง ความประพฤติทางเพศไม่เหมาะสม และขาดความรับผิดชอบ การเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กในโลกปัจจุบันและอนาคตจึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรมีส่วนร่วมในการคิด การทำ และลงมือปฏิบัติ

กรุงเทพมหานครในฐานะผู้จัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในมหานคร จึงจำเป็นต้องพัฒนาโรงเรียนในสังกัดให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) โดยมีภารกิจด้านการศึกษาที่เชื่อมโยงกับเป้าประสงค์ข้อ ๓.๓.๑ , ๓.๓.๒ , ๓.๓.๓ คือเป็นการศึกษาสำหรับทุกคน (Education for All : EfA) เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนามนุษย์ใน ๒ แนวทางใหญ่ คือ

๑. การกระจายโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมและเสมอภาค (Equal Education Opportunity)
๒. การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ (High – quality Education)

สำนักงานการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ (High – quality Education) จำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีความรู้ สามารถอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น มีจิตสำนึกรักชุมชน และประเทศชาติบ้านเมือง ห่วงแค้นและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมของตนเอง มีคุณธรรม มีทักษะในการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพสุจริตได้ ทักษะในโลกยุคปัจจุบัน คือ โลกในศตวรรษที่ ๒๑ สำนักงานการศึกษา จึงต้องเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้สามารถปรับตัวอยู่ในยุคสังคมปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีความสุข โดยมีกรอบแนวความคิดตามแนวทางการพัฒนาผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ดังนี้

๑. การเรียนรู้สาระวิชาหลัก
๒. ความรู้สำคัญในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑
๓. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม
๔. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี
๕. ทักษะชีวิตและอาชีพ

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นส่วนสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรมีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรมดังนี้

๑. การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ
๒. สนับสนุนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง
๓. ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน
๔. จัดกิจกรรมโครงการเพื่อส่งเสริมทักษะทางด้านต่างๆ

## วัตถุประสงค์

๑. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑
๒. เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑

## การดำเนินงาน

๑. จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑
๒. คัดเลือกโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ จำนวน ๖ โรงเรียน จาก ๖ กลุ่มเขต
๓. นิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่อง จำนวน ๖ โรงเรียน (การแสดงความ คิดเห็น ข้อเสนอแนะและปรับปรุงการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนรู้) ตลอดปีการศึกษา ๒๕๖๐

## ผลของการดำเนินงาน

๑. โรงเรียนนำร่อง จำนวน ๖ โรงเรียน มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนที่ส่งเสริมผู้เรียน ให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑
๒. นักเรียนในโรงเรียนนำร่อง จำนวน ๖ โรงเรียน ได้เรียนรู้สาระวิชาหลัก ความรู้สำคัญในการดำรงชีวิต ในศตวรรษที่ ๒๑ และได้รับการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง

## ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา : เพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ผู้ศึกษามี ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

๑. โรงเรียนที่ได้รับมอบหมายเป็นโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตร เพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะที่ หลากหลายและต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

๒. ครูผู้สอนในโรงเรียนนำร่องควรมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ระหว่าง ๘ กลุ่มสาระร่วมกัน เพื่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างสาระวิชาต่างๆ

๓. ครูผู้สอนควรมีการประชุมประเมินผลการสอนร่วมกันเพื่อนำผลมาพัฒนาการสอนในครั้ง ต่อไป

๔. ควรมีการขยายผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียน สู่ศตวรรษที่ ๒๑ ให้ครบทั้ง ๔๓๘ โรงเรียน

## กิตติกรรมประกาศ

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับกลาง รุ่นที่ ๑๘ ระหว่างวันที่ ๘ มีนาคม – ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙ การจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา : เพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาเป็นอย่างดีจากนายอุดมศักดิ์ นาคี ผู้ตรวจราชการสูง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข ให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์และติดตามความก้าวหน้าจนทำให้รายงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ศึกษาต้องขอขอบพระคุณท่าน ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานครที่ให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการจัดทำรายงานและอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นนักบริหารมหานครระดับกลาง รุ่นที่ ๑๘ ทุกคนที่เป็นกำลังใจจนรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

อธิภัทร สายนาค

๒๙ เมษายน ๒๕๕๙



๑. การกระจายโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมและเสมอภาค (Equal Education Opportunity)

๒. การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ (High - quality Education)

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพหมายถึง การจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีคุณภาพมีความรู้ สามารถอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น มีจิตสำนึกรักชุมชน และประเทศชาติบ้านเมือง ห่วงแค้น และเห็นคุณค่าวัฒนธรรมของตนเอง มีคุณธรรม มีทักษะในการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพสุจริตได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทักษะในยุคปัจจุบันที่กำลังอยู่ในยุคของศตวรรษที่ ๒๑ ที่นักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ควรได้รับการเตรียมความพร้อมโดยมีกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ดังนี้

๑. สารวิชาหลัก : ภาษาอังกฤษ การอ่าน หรือศิลปะการใช้ภาษา ต่างประเทศ ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การปกครอง และหน้าที่พลเมือง

๒. ความรู้สำคัญในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ : ความรู้เรื่องโลก ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ด้านพลเมือง ความรู้ด้านสุขภาพ และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

๓. ทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม : ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ไขปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือทำงาน

๔. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี : ทักษะด้านสารสนเทศ ทักษะด้านสื่อ และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๕. ทักษะชีวิตและอาชีพ : ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ความคิดริเริ่ม และการขึ้นนำตนเอง ทักษะทางสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม การเพิ่มผลิตภาพ และความรู้รับผิดชอบ ผู้นำและความรับผิดชอบ

ระบบการส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ จะต้องประกอบด้วยมาตรฐานและการประเมินหลักสูตรและวิธีสอน การพัฒนาวิชาชีพ และสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นส่วนสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนควรต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรมดังนี้

๑. การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ

๒. สนับสนุนการเรียนรู้ที่ยืดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ การเรียนรู้ผ่านโครงการ การเรียนรู้จากปัญหา การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ ฯลฯ

๓. ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน

๔. จัดกิจกรรมโครงการเพื่อส่งเสริมทักษะทางด้านต่างๆ

จากความสำคัญดังกล่าว การพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครให้มีทักษะในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีความสุข จึงเป็นหน้าที่สำคัญของหน่วยงานการจัดการศึกษา ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

## ๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑

๒.๒ เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑

## ๓. เป้าหมาย

๓.๑ ด้านปริมาณ

- ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน ๘๗๖ คน ได้รับความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑

๓.๒ ด้านคุณภาพ

- นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เหมาะสมกับสังคมในปัจจุบันและอนาคต

## ๔. ปัจจัยความสำเร็จ

การบริหารงานคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย

**ขั้นตอนที่ ๑** การวางแผน (Plan)

กลุ่มงานหลักสูตรและวิธีสอนกำหนดจัดทำโครงการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ความรู้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากรุงเทพมหานคร ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑

**ขั้นตอนที่ ๒** การปฏิบัติ (Do)

- ดำเนินการจัดการอบรมโครงการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตาม วัน และเวลาที่กำหนด และคัดเลือกโรงเรียนนำร่องกลุ่มเขตละ ๑ โรงเรียน รวม ๖ โรงเรียนในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑

- โรงเรียนนำร่องจำนวน ๖ โรงเรียน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ และจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยเรียนรู้จากประสบการณ์ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ การเรียนรู้ผ่านโครงการงาน ฯลฯ

**ขั้นตอนที่ ๓** การตรวจสอบ (Check)

ดำเนินการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของ ๖ โรงเรียนนำร่อง เพื่อรับทราบข้อมูลความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

**ขั้นตอนที่ ๔** การปรับปรุงแก้ไข (Act)

การนำผลการตรวจสอบการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียนนำร่องมา ประเมินเพื่อพัฒนา และวางแผนปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนไปสูศตวรรษที่ ๒๑ อย่างต่อเนื่อง

## ๕. ขั้นตอนการปฏิบัติ

ขั้นตอนการปฏิบัติ แบ่งการดำเนินงานเป็น ๖ ขั้นตอน ดังนี้

**ขั้นตอนที่ ๑** การดำเนินงานโครงการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน ๘๗๖ คน เรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ แบ่งการอบรมเป็น ๔ รุ่นๆ ละ ๒ วัน ระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน ๒๕๖๐ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ขอรายชื่อผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรุงเทพมหานครโรงเรียนละ ๒ คน
๒. จัดทำคำสั่งผู้เข้ารับการอบรม
๓. ประสานวิทยากร เพื่อกำหนดเนื้อหาการอบรมเชิงปฏิบัติการในการให้ความรู้ความเข้าใจ เรื่องการจัดหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑
๔. ประสานสถานที่การอบรม
๕. จัดการอบรมตาม วัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด
๖. คัดเลือกโรงเรียนนำร่อง ๖ โรงเรียนใน ๖ กลุ่มเขตที่มีความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑

**ขั้นตอนที่ ๒** โรงเรียนนำร่อง ๖ โรงเรียน ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ในภาคเรียนที่ ๑ (เดือนพฤษภาคม – กันยายน) ปีการศึกษา ๒๕๖๐

**ขั้นตอนที่ ๓** ติดตามการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนนำร่อง ๖ โรงเรียน

**ขั้นตอนที่ ๔** จัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่อง ๖ โรงเรียน เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การใช้หลักสูตรที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑

**ขั้นตอนที่ ๕** โรงเรียนนำร่อง ๖ โรงเรียน นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้ ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนให้กับผู้เรียนในโรงเรียนภาคเรียนที่ ๒ (เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ – มีนาคม ๒๕๖๑)

**ขั้นตอนที่ ๖** จัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนนำร่อง ๖ โรงเรียน เพื่อสังเคราะห์แนวทางการดำเนินงาน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อจัดทำเป็นคู่มือให้แก่โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๓๘ โรงเรียน ในการนำไปใช้ต่อไป

**ตารางแสดงแผนการดำเนินโครงการ**

ขั้นตอน	ระยะเวลาดำเนินการ (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐)												ผู้รับผิดชอบ
	ปี ๒๕๕๙			ปี ๒๕๖๐									
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
<p><b>ขั้นตอนที่ ๑</b> การดำเนินงานโครงการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การอบรมให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน ๘๗๖ คน แบ่งการอบรมเป็น ๒ รุ่นๆ ละ ๒ วัน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้</p> <p>๑. ขอรายชื่อผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากรุงเทพมหานคร โรงเรียนละ ๒ คน</p> <p>๒. จัดทำคำสั่งผู้เข้ารับการอบรม</p> <p>๓. ประสานวิทยากร เพื่อกำหนดเนื้อหาการอบรมในการให้ความรู้ความเข้าใจ เรื่องการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑</p> <p>๔. ประสานสถานที่การอบรม</p> <p>๕. จัดการอบรมตาม วัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด</p> <p>๖. คัดเลือกโรงเรียนนำร่อง ๖ โรงเรียนใน ๖ กลุ่มเขตที่มีความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑</p>						←→							กลุ่มงานหลักสูตรและวิธีสอน

ขั้นตอน	ระยะเวลาดำเนินการ (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐)												ผู้รับผิดชอบ	
	ปี ๒๕๕๙			ปี ๒๕๖๐										
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.		
ขั้นตอนที่ ๒ โรงเรียนนาร่อง ๖ โรงเรียน ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ในภาคเรียนที่ ๑									←	→				โรงเรียนนาร่อง จำนวน ๖ โรงเรียน
ขั้นตอนที่ ๓ นิเทศและติดตามการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนนาร่อง ๖ โรงเรียน									←	→				กลุ่มงานหลักสูตรและ วิธีสอน
ขั้นตอนที่ ๔ ดำเนินการจัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่อง ๖ โรงเรียน เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อร่วมปรับปรุง หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑													↔	กลุ่มงานหลักสูตรและ วิธีสอน

ขั้นตอน	ระยะเวลาดำเนินการ (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐)												ผู้รับผิดชอบ
	ปี ๒๕๖๐			ปี ๒๕๖๑									
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
ขั้นตอนที่ ๕ โรงเรียนนาร่อง ๖ โรงเรียน นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้ นำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนให้กับผู้เรียนในภาคเรียนที่ ๒													โรงเรียนนาร่อง จำนวน ๖ โรงเรียน
ขั้นตอนที่ ๖ จัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนนาร่อง ๖ โรงเรียน เพื่อสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อจัดทำเป็นคู่มือให้แก่โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร													กลุ่มงานหลักสูตรและวิธีสอน

## ๖. งบประมาณ

งบประมาณรายจ่ายของกรุงเทพมหานคร ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ แผนงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา งานยุทธศาสตร์การศึกษา หมวดรายจ่ายอื่น รายการค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นเงิน ๙๘๑,๘๐๐ บาท (เก้าแสนแปดหมื่นหนึ่งพันแปดร้อยบาทถ้วน)

- การอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านหลักสูตรสถานศึกษา ผู้เข้าอบรมประกอบด้วยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากรุงเทพมหานครและผู้เกี่ยวข้อง จำนวน ๙๐๐ คน แบ่งการอบรมเป็น ๔ รุ่น ๆ ละ ๒ วัน จำแนกรายละเอียด ดังนี้

### ๑. ค่าสมนาคุณวิทยากร

(๖๐๐ บาท x ๒ ชั่วโมง x ๑ คน x ๔ รุ่น)	เป็นเงิน	๔,๘๐๐ บาท
(๖๐๐ บาท x ๑๐ ชั่วโมง x ๓ คน x ๔ รุ่น)	เป็นเงิน	๗๒,๐๐๐ บาท

### ๒. ค่าอาหาร อาหารว่างและเครื่องดื่ม (ไม่ครบมื้อ)

(๕๐๐ บาท x ๒ วัน x ๙๐๐ คน)	เป็นเงิน	๙๐๐,๐๐๐ บาท
----------------------------	----------	-------------

### ๓. ค่าวัสดุ

	เป็นเงิน	๕,๐๐๐ บาท
--	----------	-----------

รวมค่าใช้จ่าย	เป็นเงิน	๙๘๑,๘๐๐ บาท
---------------	----------	-------------

## ๗. แนวทางการบริหารความเสี่ยง

ลำดับที่	ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น	การจัดการความเสี่ยง	หน่วยงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้อง
๑	ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมนักเรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑	นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง	กลุ่มงานหลักสูตรและวิธีสอน และหน่วยศึกษานิเทศก์
๒	โรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรที่ส่งเสริมนักเรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	- จัดประชุมเพื่อรับทราบ การดำเนินการจัดการเรียนรู้ - นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง	กลุ่มงานหลักสูตรและวิธีสอน และหน่วยศึกษานิเทศก์
๓	ครูผู้สอนในโรงเรียนนำร่องขาดประสบการณ์การสอน และบูรณาการ การเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสาระต่างๆ	- สร้างความรู้และความเข้าใจให้แก่ครูในโรงเรียน - นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง	กลุ่มงานหลักสูตรและวิธีสอน และหน่วยศึกษานิเทศก์

## ๘. การประเมินผล

ตัวชี้วัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การตัดสินความสำเร็จ
๑ โรงเรียนนาร่อง จำนวน ๖ โรงเรียน มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑	๑ การสังเกต ๒ การสัมภาษณ์ ๓ แผนการติดตามและประเมินผล	- ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนนาร่อง จำนวน ๖ โรงเรียนใช้หลักสูตรที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑
๒ นักเรียนในโรงเรียนนาร่อง จำนวน ๖ โรงเรียนได้เรียนรู้สาระวิชาหลัก ความรู้สำคัญในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง	๑ การสังเกต ๒ การสัมภาษณ์ ๓ แผนการติดตามและประเมินผล	- ร้อยละ ๘๐ ของนักเรียนในโรงเรียนนาร่อง จำนวน ๖ โรงเรียน มีสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะตามแนวทางการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑

## ๙. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา : เพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

๑. โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตร เพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ควรให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะที่หลากหลายอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

๒. ครูผู้สอนในโรงเรียนนาร่องควรมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ระหว่าง ๘ กลุ่มสาระร่วมกัน เพื่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างสาระวิชาต่างๆ

๓. ครูผู้สอนควรมีการประชุมประเมินผลการสอนร่วมกันเพื่อนำผลมาพัฒนาการสอนในครั้งต่อไป

๔. ควรมีการขยายผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ให้ครบทั้ง ๔๓๘ โรงเรียน

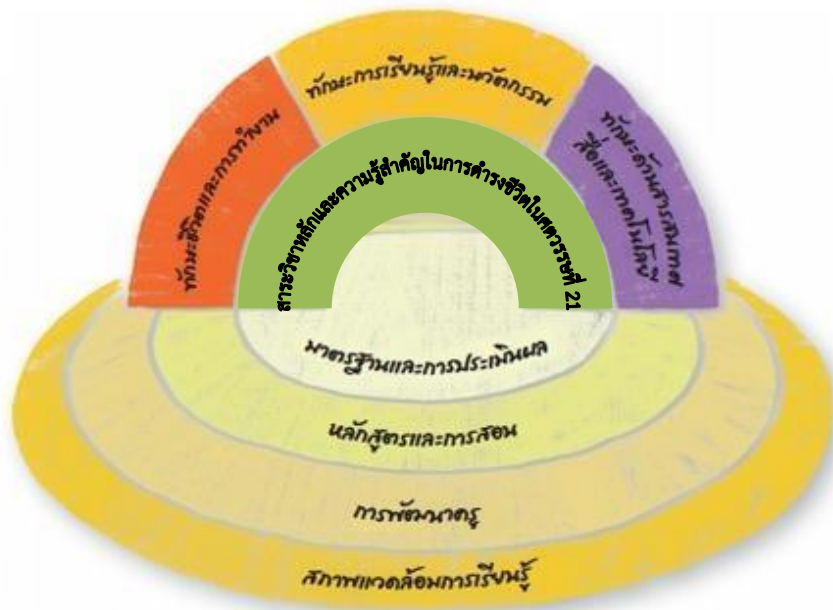
## บรรณานุกรม

กรุงเทพมหานคร. ๒๕๕๗. แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐).  
กรุงเทพฯ : กิตติพรการพิมพ์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒. ๒๕๕๘. สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลาง  
การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑. เอกสารการประชุมเสวนารับฟังความคิดเห็น : อัดสำเนา.

ภาคผนวก

กรอบแนวคิดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ ๒๑ “โดยภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑”



**สาระวิชาหลัก :** ภาษาอังกฤษ การอ่าน หรือศิลปะการใช้ภาษา ภาษาต่างประเทศ ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง

**ความรู้สำคัญในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ :** ความรู้เรื่องโลก ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ด้านพลเมือง ความรู้ด้านสุขภาพ และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

**ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม :** ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ไขปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือทำงาน

**ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี :** ทักษะด้านสารสนเทศ ทักษะด้านสื่อ และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

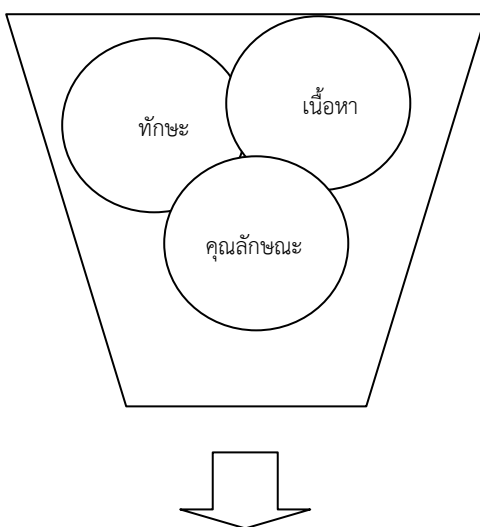
**ทักษะชีวิตและอาชีพ :** ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง ทักษะทางสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม การเพิ่มผลิตภาพและความรู้รับผิดชอบ และความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ

**ระบบส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑** มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและวิธีการสอน การพัฒนาวิชาชีพ และสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้

## ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ ๒๑

ทักษะถาวรซึ่งมีความสำคัญมากขึ้นในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะทักษะระดับสูง ๔ อย่าง (๔C) คือความคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสาร และความร่วมมือ

ทักษะเชิงบริบทที่มีความสำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะทักษะในการใช้ไอซีที ซึ่งมีความสำคัญในการเรียนรู้ด้านตนเองตลอดชีวิต การเรียนรู้ทักษะต้องทำควบคู่กับเนื้อหาไม่ใช่แยกขาดกัน



ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ที่ต้องการ

สัมพันธ์และเชื่อมโยงกับประสบการณ์และบริบทจริงมากขึ้น

ความรู้เชิงบูรณาการที่มีความสำคัญต่อการทำงานและใช้ชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ เช่น ความรู้พลเมือง ความรู้ด้านการเงิน ความรู้เรื่องโลก ฯลฯ

ให้ความสำคัญกับความเข้าใจเชิงลึก เน้นความคิดหลัก คำถามสำคัญและระเบียบวิธีในการหาความจริงของสาขาวิชามากขึ้น

ให้ความสำคัญกับทั้งแนวคิดและแนวปฏิบัติควบคู่กันไป คือ เน้น ความรู้เชิงประยุกต์มากขึ้น

คุณลักษณะที่สัมพันธ์กับการทำงาน เช่น ความสามารถในการปรับตัว ความเป็นผู้นำ ความสามารถในการเพิ่มผลผลิตของงาน

คุณลักษณะที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ เช่น การชั้นนำตัวเอง การตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง

คุณลักษณะที่สัมพันธ์กับศีลธรรม เช่น สำนึกพลเมือง ความเคารพผู้อื่น ความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญทางจริยธรรม

### การจัดหลักสูตรตามแนวทางการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑

๑. การจัดหลักสูตรในเชิงบูรณาการระหว่างสาขาวิชา (Interdisciplinary Curriculum) มากขึ้น
๒. ให้ความสำคัญทั้ง ๑) เนื้อหาตามสาระการเรียนรู้เดิมและความรู้สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑
- ๒) คุณลักษณะอันพึงประสงค์เกี่ยวข้องกับการทำงานและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๓) ทักษะโดยเฉพาะทักษะขั้นสูงที่มีความจำเป็นต่อการทำงานในศตวรรษที่ ๒๑ ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creativity) การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Communication) และ การทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration)
๓. วิธีการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงความสามารถในการสื่อสารอันซับซ้อน และการทำงานร่วมกับผู้อื่น รูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ได้แก่
  - ๓.๑ การเรียนรู้ผ่านโครงงาน (Project based learning) และการเรียนรู้ผ่านปัญหา (Problem based learning)
  - ๓.๒ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning)
  - ๓.๓ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (Experience based learning)
  - ๓.๔ การเรียนรู้ผ่านการลงมือตามสภาพจริง (Authentic learning)

## ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นางอริภัทร สายนาค
วัน เดือน ปีเกิด	๒๖ มีนาคม ๒๕๐๙ อายุ ๕๐ ปี
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานหลักสูตรและวิธีสอน สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา

## ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๓๑ ปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิต (คหกรรมศาสตร์) วิทยาลัยครูสวนดุสิต  
พ.ศ. ๒๕๔๓ ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

## ประวัติการรับราชการ

พ.ศ. ๒๕๓๑	อาจารย์ ๑ ระดับ ๓	โรงเรียนวัดบางสะแกใน สำนักงานเขตธนบุรี
พ.ศ. ๒๕๓๓	นักวิชาการศึกษา ๓	ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน กองวิชาการ สำนักงานการศึกษา
พ.ศ. ๒๕๔๒	นักวิชาการศึกษา ๖ว	ฝ่ายพัฒนาการเรียนการสอน กองวิชาการ สำนักงานการศึกษา
พ.ศ. ๒๕๕๔	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ	กลุ่มงานหลักสูตรและวิธีสอน สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา
พ.ศ. ๒๕๕๖	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ	กลุ่มงานหลักสูตรและวิธีสอน สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา